

Pedagogisch plan

BSO Lijsterbesstraat
2020 – 2021

Versie 1

Adresgegevens

BSO Lijsterbesstraat
Lijsterbesstraat 2
6602 GM Wijchen
T: 024 46405178
E: kantoorlijsterbesstraat@deeerstestap.nl

de eerste stap

Centraal Kantoor
Laantje 11
6602 AA Wijchen
T: 024 64 88 388
E: info@deeerstestap.nl
W: www.deeerstestap.nl

Inhoud pedagogisch plan

- Voorwoord
- Pedagogisch plan
- Missie
- Kernwaarden
- Basisdoelen voor kinderopvang
- Ontwikkelingsgerichte kinderopvang
- Een beschrijving van de locatie
- Een beschrijving van de BSO Lijsterbesstraat
- Plattegrond
- Identiteit en operationele gang van zaken
- Werkwijze BSO en maximale omvang
- Beschrijving van de verschillende momenten van de dag
- Eten en drinken
- Dagritme op de BSO
- Ontwikkelingsgerichte en themagerichte activiteiten en workshops
- Beroepskrachten
- Ondersteuning door andere volwassenen
- Ondersteuning bij de ontwikkeling van (zorg)kinderen
- Deskundige medewerkers
- Bijlage 1 Pedagogische visie 9+
- Bijlage 2 Pestprotocol
- Bijlage 3 Omgaan met seksualiteit

Voorwoord

Kinderopvang biedt unieke mogelijkheden voor kinderen om zich te ontwikkelen. Het is een aanvulling op de opvoeding door ouders/verzorgers. In dit pedagogisch plan beschrijven we onze manier van omgaan met kinderen, in elke opvangvorm. Het bevat twee delen:

- pedagogisch beleid dat geldt voor alle locaties van 'de eerste stap'
- de pedagogische praktijk van de betreffende locatie

Het is ons kompas waarop we varen in ons dagelijks werk met kinderen. Dit plan is tot stand gekomen in samenwerking met de Centrale Oudercommissie en met de Oudercommissie van de locatie.

We laten u graag kennismaken met onze manier van werken.

Annelies Janssen
Directeur/bestuurder

Femke van Kolck
Manager BSO Lijsterbesstraat

Pedagogisch plan

Goede kinderopvang stelt de ontwikkeling van het kind centraal. Dat doen we binnen 'de eerste stap' van dag tot dag met veel plezier door middel van onze ontwikkelingsgerichte aanpak. In dit algemene gedeelte van het pedagogisch plan is te lezen welke waarden 'de eerste stap' kenmerkt en hoe bij ons de wettelijke basisdoelen voor kinderopvang concreet zijn uitgewerkt. Dit gedeelte van het pedagogisch plan geldt voor al onze locaties binnen 'de eerste stap'.

Missie

De eerste stap wil bijdragen aan de opvoeding en ontwikkeling van kinderen op een eigentijdse manier zodat ze optimaal toegerust de toekomst tegemoet kunnen treden. We geven kinderen de ruimte en stimuleren hen om zich te ontwikkelen tot zelfstandige, bewuste, creatieve en verantwoordelijke burgers.

Kernwaarden

Onze kernwaarden geven aan wat wij belangrijk vinden, waar we voor staan in ons dagelijks werk met kinderen. Hieronder tref je ze aan:

Plezier

Spelen staat binnen 'de eerste stap' centraal. Spel vraagt creativiteit en zorgt voor plezier:

het plezier van het onderzoeken en ontdekken van nieuwe dingen, het je eigen maken van nieuwe vaardigheden, het plezier wanneer iets voor de eerste keer lukt. Spelen met leeftijdgenootjes in de groep en samen plezier beleven legt een essentiële basis voor later.

Plezier, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Samen

In een groep leer je samen spelen, delen en dat er grenzen zijn. Samen spelen vraagt om samenwerken, communiceren en rekening houden met elkaar. De verschillende achtergronden van kinderen in de groep maakt kinderopvang tot een rijke en waardevolle omgeving waar veel te ontdekken valt. Kinderen leren van en met elkaar. Iedereen is welkom, iedereen doet mee. We bereiden kinderen voor op deelname aan de democratische samenleving, we stimuleren zelfstandigheid en verantwoordelijkheidsgevoel.

Samen, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Uniek

Ieder kind is uniek. We hebben oog voor verschillen en zien daarin de kansen en uitdagingen. Wij zien en waarderen verschillen tussen kinderen: jongens en meisjes, lichamelijke verschillen, verschil in ontwikkeling, verschil in interesse.

We helpen kinderen te ontdekken wie ze zijn en waar hun talenten liggen. We laten kinderen ervaren dat ze er mogen zijn omdat we weten dat wanneer kinderen zichzelf accepteren, hun talenten tot ontplooiing kunnen komen. Elk in hun eigen tempo en op hun eigen manier.

Wij stimuleren kinderen om zich verantwoordelijk te voelen voor zichzelf. Ieder mag op eigen wijze de toekomst tegemoet.

Uniek, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Veilig

De eerste stap is een veilige plek voor kinderen, zowel fysiek als emotioneel. Wij bieden de warmte en geborgenheid die nodig is om zelfvertrouwen te krijgen, want pas wanneer kinderen zich veilig voelen komen ze tot spel en ontwikkeling. Kinderen hoeven bij ons niet bang te zijn om fouten te maken. Wij bieden een veilige omgeving om ook dingen te leren die je niet meteen kunt. Bij ontwikkelen hoort soms ook vallen en opnieuw proberen. Een kind durft alleen te vallen als het weet dat het opgevangen wordt. Wij vangen kinderen op!

Veilig, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Groei

Alles wat aandacht krijgt groeit.

Kinderen die zich veilig en prettig voelen, groeien in alle opzichten. Een kind dat zich sterk voelt kan op ontdekkingstocht gaan en nieuwe ervaringen opdoen. Wij geven kinderen de ruimte om hun talenten te ontdekken en uit te diepen. We stimuleren kinderen om te bewegen, buiten te zijn, actief te zijn. Wij stimuleren het zelf ontdekken en zoeken naar creatieve oplossingen. We bieden uitdagende activiteiten, die voor het kind betekenisvol, leuk en leerzaam zijn.

Wij hebben aandacht voor de groei van ieder kind.

Groei, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Samen zorgen we voor een **veilige** omgeving waarin kinderen met **plezier** (op) **groeien** en zich ontwikkelen, ieder op zijn of haar **unieke** manier.

Ontwikkelingsgerichte kinderopvang

'de eerste stap' kiest voor ontwikkelingsgerichte kinderopvang waarbij de bovenstaande kernwaarden centraal staan: **Samen** zorgen we voor een **veilige** omgeving waarin kinderen met **plezier** (op) **groeien** en zich ontwikkelen, ieder op zijn of haar **unieke** manier.

Elk kind is in principe geïnteresseerd in zijn omgeving; in mensen, dieren, planten en dingen. Ook is elk kind meestal gericht op interactie met de wereld om zich heen en is onbewust en onwillekeurig nieuwsgierig en geboeid door zelf ontdekken en experimenteren. Welbevinden en zelfvertrouwen zijn daarbij de basisvoorwaarden. Het voeden en koesteren van die eigenschappen is een van de belangrijkste uitgangspunten binnen onze kinderopvang.

Basisdoelen voor kinderopvang

In de Wet Kinderopvang zijn vier basisdoelen opgenomen waaraan de opvoeding van kinderen in de kinderopvang moet voldoen.

Deze doelen zijn:

1. het bieden van emotionele veiligheid
2. de ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden
3. de ontwikkeling van sociale vaardigheden
4. het overdragen van waarden en normen, 'cultuur'

Hieronder is er een omschrijving gegeven van elk van de vier pedagogische doelen. Daarbij is aangegeven hoe we deze doelen willen bereiken. De uitvoering, "het hoe" is uiteraard afhankelijk van de leeftijd van het kind, van de ontwikkelingsfase waarin een kind zich bevindt, zijn persoonlijkheid en natuurlijk ook hoe lang een kind al op de BSO is. Een pedagogisch medewerker houdt rekening met al deze facetten in de manier waarop zij de groep en het individuele kind begeleidt én in de activiteiten die worden aangeboden. Bijvoorbeeld bij een jong kind dat nog maar kort op de BSO is wordt er meer aandacht besteed om het kind bekend te maken met het reilen en zeilen op de BSO. Door middel van onderstaande voorbeelden laten we zien hoe we onze aanpak afstemmen op de verschillende ontwikkelingsfasen waarin kinderen op de BSO zich bevinden.

In het algemeen is de leeftijdsgroep op de BSO onder te verdelen in drie ontwikkelingsfasen:

4-6 jarigen: kinderen leren vooral spelend en uitproberend: kijken en imiteren; uitproberen en ontdekken; herhalen en oefenen.

7-9 jarigen: kinderen gaan meer logisch en rationeel denken, begrijpen en onthouden meer en kunnen beter het perspectief van anderen zien.

10-12 jarigen: begin van de lichamelijke puberteit, ze worden impulsiever. Ze kunnen begrijpen dat er twee kanten aan een zaak zitten en kunnen over de toekomst nadenken. Omgang met leeftijdsgenoten is erg belangrijk voor deze leeftijdsgroep.

1. Emotionele veiligheid

Kinderen voelen zich veilig in een vertrouwde omgeving met structuur en voorspelbaarheid van wat er komen gaat. Zeker in een groep kinderen met pedagogisch medewerkers die ze kennen. Een veilige basis, een *thuis* waar kinderen zich ontspannen, plezier hebben en zichzelf zijn, is een voorwaarde voor de ontwikkeling van de andere drie doelen.

Hoe werken we aan die emotionele veiligheid?

De beroepskrachten communiceren met de kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- ieder kind individueel begroet en gedag zegt

Alle kinderen, ongeacht de leeftijd, worden begroet door de pedagogisch medewerkers als ze de BSO ruimte binnenkomen en de kinderen begroeten de pedagogisch medewerkers. De jongste kinderen verzamelen zich buiten bij het bakje op het schoolplein bij de pedagogisch medewerker. De pedagogisch medewerker zegt alle kinderen persoonlijk gedag en vraagt hoe het op school is gegaan. De oudste kinderen lopen zelf naar de BSO. Als ze op de BSO zijn aangekomen zeggen ze voordat ze gaan spelen eerst de pedagogisch medewerkers van hun groep gedag.

- gevoelig is voor de signalen die een kind afgeeft en hierop reageert (sensitieve responsiviteit)

Een jong kind dat verdrietig of boos uit school komt zal meteen door de pedagogisch medewerker van zijn groep gevraagd worden wat er is en indien de behoefte daar is op schoot gevraagd worden of even geknuffeld worden waarna samen naar een oplossing wordt gezocht. Een ouder kind dat boos kijkt of 'stil' is als hij uit school komt, zal even apart genomen worden door de pedagogisch medewerker of zal op een ander geschikt moment gevraagd worden of de pedagogisch medewerker hem kan helpen.

- een vanzelfsprekend en gepast lichamelijk contact heeft met de kinderen, afgestemd op de leeftijd
Een jong kind komt vaak nog graag even op schoot zitten, met name als het kind net op de BSO zit en moe uit school komt. Een ouder kind dat moe of niet helemaal fit is, zal gestimuleerd worden om lekker even op de bank te relaxen (chillen) met een tijdschrift. Als een ouder kind verdrietig uit school komt, slaat de pedagogisch medewerker een arm om het kind heen en vraagt of ze een glaasje water kan halen. Samen zitten ze aan tafel en de pedagogisch medewerker is een luisterend oor.
- bij jonge kinderen zoveel mogelijk aansluit op bioritme en afspraken met thuis zoals bijvoorbeeld meteen na school stimuleren om naar het toilet te gaan bij kinderen die net zijn gestart op school.

De beroepskrachten hebben een vertrouwde relatie met de kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- laat merken dat ze de kinderen accepteert zoals ze zijn

De pedagogisch medewerker benoemt de verschillen tussen de kinderen en zegt daarbij 'zo ben jij' of 'dat hoort bij jou'. Bij een ouder kind zal een pedagogisch medewerker hier sneller humor bij gebruiken en zeggen 'daar heb je haar/hem weer'.

- op een warme, ondersteunende manier individuele aandacht geeft, op een ongedwongen manier
- zoveel mogelijk vast gekoppeld is aan een groep

Op de Lijsterbes zijn 2 groepen die allebei vaste pedagogisch medewerkers hebben die volgens een vast rooster werken.

- op eigen initiatief extra begeleiding en steun biedt aan kwetsbare kinderen

Jonge kinderen die het lastig vinden om een conflict' op te lossen worden bij wijze van spreken bij de hand genomen door de pedagogisch medewerker om het samen te doen. Oudere kinderen wordt advies gegeven en gestimuleerd door de pedagogisch medewerker om het zoveel mogelijk zelf op te lossen.

Er heerst een ontspannen, open sfeer in de groep

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- een dagschema volgt met herkenbare routines en activiteiten

Dit is met name in groep 1 waar de jonge kinderen spelen en behoefte hebben aan structuur. In groep 2 is er ook structuur maar wordt er ook overlegd met de kinderen als het beter uitkomt ivm een activiteit om af te wijken en bijvoorbeeld iets later te eten en drinken.

- zich inspant voor een goede sfeer in de groep waarbij er ruimte is voor het tonen van emoties
Als een jong kind verdrietig is, wordt dit benoemd naar de andere kinderen en gevraagd of ze ook wel eens verdrietig zijn. Als een ouder kind boos wegloopt zal dit ook bespreekbaar gemaakt worden bij de kinderen die dit zien en worden gevraagd wat zij doen als ze boos zijn. Ook wordt er benoemd bij alle leeftijden dat je best even verdrietig of boos mag zijn.

- zich inspant voor het welbevinden van ieder kind, te herkennen aan het ontspannen bezig zijn van de kinderen

Er wordt gevraagd wat een kind wil doen en daarop wordt ingespeeld. Bij een jong kind is dit veelal knutselen/tekenen/in de huishoek spelen, bij de oudere kinderen is dit veelal chillen/naar buiten.

- evenwicht bewaart tussen structuur en flexibiliteit

Kinderen hebben vaste beroepskrachten en bekende leeftijdsgenootjes om zich heen

Dit betekent dat:

- we de overgang naar een nieuwe groep begeleiden, voorbereiden en uitgaan van wat kinderen aankunnen

Hierdoor kan het soms wel eens voorkomen dat een kind in overleg met het kind zelf en de ouders wat langer op de jongste groep blijft.

- pedagogisch medewerkers vertrouwde gezichten zijn voor de kinderen

De continuïteit wordt zoveel mogelijk gewaarborgd door bijvoorbeeld op een dag dat een pedagogisch medewerker standaard alleen werkt en vrij is, één van de andere vaste pedagogisch medewerkers werkt die dag, dit gebeurt bijvoorbeeld op een woensdag, vrijdag of met de voorschoolse opvang.

- we zoveel mogelijk werken met vaste invalkrachten
- we continuïteit in groepsritme en groepssamenstelling nastreven

Er is informatieoverdracht en – uitwisseling tussen ouders en beroepskrachten

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- op eigen initiatief contact zoekt met de ouders bij het brengen/halen
- voor een mogelijkheid zorgt dat ouders, zonder dat anderen mee kunnen luisteren, informatie kunnen overdragen.
- actief informatie overdraagt aan ouders en ouders ook om tips en advies vraagt.

Als een pedagogisch medewerker vragen of zorg heeft over een kind, vraagt zij de ouder om een afspraak om dit even rustig samen te kunnen bespreken. Soms kan dit ook telefonisch gebeuren.

2. Ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden

Vaardigheden zoals veerkracht, zelfstandigheid, flexibiliteit, creativiteit en zelfvertrouwen zijn persoonskenmerken die een kind in staat stellen om allerlei typen situaties adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. De interactie in de groep met andere kinderen en de pedagogisch medewerkers biedt het kind oefening en ervaring om deze vaardigheden te ontwikkelen.

Hoe werken we aan de ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden?

De beroepskrachten ondersteunen en stimuleren de ontwikkeling van (individuele) kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- het aanbod van activiteiten afstemt op de ontwikkelingsbehoefte van de kinderen
Iedere pedagogisch medewerker heeft per week een half uur buiten de uren op de groep om om activiteiten voor te bereiden of om te overleggen over activiteiten met collega's. Er worden dan activiteiten bedacht voor de jonge en oudere kinderen waarbij rekening wordt gehouden met de interesses van de kinderen en de 'rage' op dat moment.

- passende steun geeft bij het ontdekken en verrijken van spelmogelijkheden
- de zelfstandigheid van kinderen bevordert

De oudere kinderen krijgen een zelfstandigheidsverklaring en mogen dan onder beperkt toezicht buiten spelen of op een bepaalde tijd alleen naar huis gaan. Deze verklaring wordt met het kind, de ouders(s) en de mentor (pedagogisch medewerker) besproken en door alle betrokkenen ondertekend.

- kennis heeft van de ontwikkelingsfasen van kinderen

Er is wederzijdse interactie tussen beroepskrachten en individuele kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- kinderen passende uitleg, aanwijzingen en sturing geeft waarbij kinderen mee kunnen denken en kunnen kiezen
- met aandacht luistert naar een individueel kind zonder de groep uit het oog te verliezen

Bij een jong kind gebeurt dit door het kind even op schoot te nemen, bij een ouder kind door even apart te gaan zitten in de groep die daar voldoende ruimte voor biedt.

- de situatie voor een kind inzichtelijk maakt
- kinderen ruimte biedt voor zelfsturing en zelfredzaamheid

Door bijvoorbeeld de zelfstandigheidsverklaring bij de oudere kinderen.

- de initiatieven van het kind volgt, ontvangt en daarop kindgericht reageert

Kinderen hebben de mogelijkheid om (leer)ervaringen op te doen dankzij de groep, spel materiaal, activiteiten aanbod en inrichting

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- een dagprogramma biedt dat uit vrij spel en gestructureerde activiteiten bestaat en dat de verschillende ontwikkelingsgebieden stimuleert

De jonge kinderen knutselen en tekenen heel graag samen met de pedagogisch medewerkers. De oudere kinderen gaan meer hun eigen weg, er wordt dan met een aantal kinderen een activiteit gestart waarbij iedereen naar behoefte kan aansluiten.

- gelegenheid biedt tot spel met maatjes en gelijkgestemden in kleine groepjes
- zorgt dat het aanbod van activiteiten passend en betekenisvol is voor de kinderen
- iedere dag activiteiten onderneemt voor taalverrijking zoals voorlezen voor de jonge kinderen en een bank met tijdschriften (os Donald Duck en Tina) in de buurt.

3. Ontwikkeling van sociale vaardigheden

Kinderen hebben in principe een aangeboren 'sociale gerichtheid': ze zijn van nature geneigd hun aandacht en gedrag te richten op mensen in hun omgeving. Het begrip 'sociale vaardigheden' omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld het zich in een ander verplaatsen, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De interactie met leeftijdgenoten, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale

vaardigheden. De mate waarin sociale vaardigheden bij kinderen verwacht mogen worden is afhankelijk van de ontwikkelingsfase van een kind maar ook van aanleg die bij ieder kind verschillend is. Het geeft kinderen kansen zich te ontwikkelen tot personen die kunnen functioneren in de samenleving.

Hoe werken we aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden?

De beroepskrachten ondersteunen de kinderen in hun onderlinge interactie

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- kinderen stimuleert in het aangaan en onderhouden van contact en samenspel
Er zijn diverse gezelschapsspelletjes aanwezig op de BSO, iedere groep heeft zijn eigen spelletjes. De pedagogisch medewerker zal de ene keer meedoen met een spel en een andere keer niet, dit hangt ook af van de kinderen die meedoen en het 'doel' van het spel.
- gerichte activiteiten opzet voor samenspel tussen de kinderen.
- spannende, verdrietige of blijde momenten benut voor het delen van emoties onderling
De pedagogisch medewerkers benoemen de emoties die ze bij de kinderen zien wanneer dit van invloed is op de groep. Bij de jongere kinderen zal de pedagogisch medewerker bijvoorbeeld zeggen 'zie je hoe.....(naam kind dat verdrietig is bijvoorbeeld) zich voelt? Bij de oudere kinderen zal gevraagd worden door de pedagogisch medewerker 'hoe zal jij je voelen als.....'?
- kinderen stimuleert onderlinge conflicten zelf op te lossen op een verantwoorde wijze passend bij de leeftijd

Dit zal bij de jonge kinderen voornamelijk zijn door 'sorry' te zeggen en bij de oudere kinderen wordt daarnaast ook gevraagd uitleg te geven hoe dit heeft kunnen gebeuren of hoe dit een volgende keer anders te doen.

De kinderen zijn deel van de groep

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- de kinderen leert om elkaar te accepteren met ieders eigenheid, iedereen is uniek
Dit gebeurt doordat regelmatig ieders eigenheid te benoemen door bijvoorbeeld een kind met een bril of een kind met een donkere huidskleur er een compliment over te geven, net zoals over sproetjes etc.
- de kinderen veel initiatief laat tot samenspel en met elkaar plezier laat beleven
- gesprekjes tussen de kinderen aanmoedigt en tussen de kinderen en zichzelf
- zich inzet voor een positieve sfeer, onder andere door zorg voor de inrichting en aankleding van de ruimte.

De oudere kinderen worden gevraagd mee te denken in de inrichting van de ruimte.

4. Overdragen van waarden en normen

Kinderen krijgen binnen de kinderopvang de kans om zich de waarden en normen, de 'cultuur' eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Kinderopvang biedt een bredere samenleving dan het gezin en is daarom van waarde bij de overdracht van normen en waarden. Pedagogisch medewerkers hebben een voorbeeldfunctie om te laten zien dat er met meer plezier gespeeld kan worden als je met elkaar een aantal afspraken maakt. Die afspraken hebben alles te maken met normen en waarden. In een groep met kinderen met verschillende achtergronden doen zich als vanzelf leermomenten voor.

Afspraken, regels en omgangsvormen zijn herkenbaar aanwezig en worden toegepast

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- uitleg geeft over de afgesproken huisregels en omgangsvormen en deze voorleeft
Aan de jongere kinderen wordt gevraagd of ze een voorbeeld kunnen geven van een huisregel (wat moet je dan wel/niet doen) en met de oudere kinderen worden de huisregels samen bedacht.
- woorden geeft aan de dingen die de kinderen zelf ontdekken
- respect en waardering toont voor ieder kind en uitsluiting of discriminatie actief tegengaat
- in gesprek gaat met ouders over de omgangsvormen en huisregels en tips/adviezen van ouders meeneemt

Oefenen van gedeelde verantwoordelijkheid en respectvol samenzijn

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- actief is in het benoemen en waarderen van verschillen
- vragen van kinderen altijd beantwoordt
- kinderen stimuleert tot sociale omgang met elkaar, tot elkaar helpen en steunen, tot samen plezier maken

Wanneer een jonger kind even geen aansluiting heeft, sluit de pedagogisch medewerker met het betreffende kind aan bij het spel van anderen en probeert zo samen met het kind aansluiting te vinden. Tegen de oudere kinderen wordt gezegd dat vandaag die en die ook meedoen. Als daardoor protest komt, wordt erover gepraat door te vragen naar de reden.

- kinderen stimuleert in verantwoordelijk gedrag, samen opruimen, zorg voor de materialen.

Beroepskrachten vervullen een voorbeeldfunctie in spreken en handelen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- op een respectvolle manier omgaat met kinderen, ouders en collega's
- op een vriendelijke en hartelijke manier contact heeft met kinderen en ouders
- het contact afstemt op de behoefte van het kind

Een jonger kind kan behoefte hebben om nog even lekker op schoot te zitten of even te knuffelen als het uit school komt. Een ouder kind kan de behoefte hebben om op de bank te ploffen en daar even tot rust te komen na een (drukke) schooldag.

- in het bijzijn van kinderen en ouders het goede voorbeeld geeft door een gezonde leefstijl

Ontwikkelingsgerichte kinderopvang

De eerste stap kiest voor ontwikkelingsgerichte kinderopvang waarbij de bovenstaande kernwaarden centraal staan: **Samen** zorgen we voor een **veilige** omgeving waarin kinderen met **plezier** (op) **groeien** en zich ontwikkelen, ieder op zijn of haar **unieke** manier.

Elk kind is in principe geïnteresseerd in zijn omgeving; in mensen, dieren, planten en dingen. Ook is elk kind meestal gericht op interactie met de wereld om zich heen en is onbewust en onwillekeurig nieuwsgierig en geboeid door zelf ontdekken en experimenteren. Welbevinden en zelfvertrouwen zijn daarbij de basisvoorwaarden. Het voeden en koesteren van welbevinden en zelfvertrouwen is heel belangrijk binnen de eerste stap. Alleen dan is er groei!

'De eerste stap' gebruikt Startblokken als programma om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren met daarnaast de Gordonmethode voor een goede communicatie met kinderen.

Onze pedagogisch medewerkers lopen vooruit op de ontwikkeling van de kinderen en begeleiden de stap naar verdere ontwikkeling. Ze zijn als het ware de kinderen een stap vóór. "We moeten het hier en nu zo inspirerend, uitdagend en stimulerend mogelijk voor hen maken en de kinderen helpen dát te (leren) doen wat ze graag willen."

Gebruikte Bronnen:

- Wetgeving: vier pedagogische basisdoelen
- Wetenschap: NCKO-onderzoek naar de pedagogische kwaliteit in de kinderopvang op basis van structuur- en proceskenmerken
- Praktijk: pedagogisch kader kindercentra 0-4 / kindercentra 4-13 jaar / samen verschillend-diversiteit. Utrecht, december
- Veldinstrument observatie pedagogische praktijk

Een beschrijving van de locatie

De BSO Lijsterbesstraat is gehuisvest in basisschool de Viersprong. De locatie heeft hier sinds augustus 2012 twee groepen buitenschoolse opvang.

Doordat school en opvang zich in één gebouw bevinden, zijn de contacten intensiever en kunnen we gezamenlijk beter aansluiten op de ontwikkeling van de kinderen. Voor 'de eerste stap' geldt dat naast de BSO ook voor Peuteropvang Lijsterbesstraat, die ook in het gebouw is gevestigd.

Een beschrijving van BSO Lijsterbesstraat

Binnen

BSO Lijsterbesstraat bestaat uit 2 groepen. De BSO heeft samen met de Peuteropvang een eigen ingang aan de zijkant van de school, aan de Lijsterbesstraat. Bij de entree en in de gang richting de groepen hangen informatieborden voor ouders. Hier kunt u informatie vinden vanuit 'de eerste stap', zoals het laatste GGD inspectierapport.

Groep 1 bevindt zich tegenover de ingang. Deze ruimte gebruikt groep 1 samen met de Peuteropvang. Links van deze groep bevinden zich de toiletten.

Achter de klapdeuren, rechts om de hoek bevindt zich groep 2. Deze ruimte is het speellokaal van de Viersprong en wordt onder schooltijd gebruikt door school waarbij de meubels, tafels en kast dan aan de kant worden geschoven.

Inrichting van de groepsruimten

Elke groep beschikt over een gevarieerd spelaanbod. In de kasten heeft het speelgoed een vaste bergplaats en ligt het, uitnodigend, geordend en inzichtelijk opgeruimd. Dit biedt de kinderen houvast om het speelgoed na gebruik zelf weer op te ruimen. De ruimten zijn zo ingericht dat er overzicht is voor de pedagogisch medewerkers. De indeling van de groepsruimten daagt kinderen uit om te spelen. Ook zijn er verschillende hoeken in de groepsruimte. Deze hoeken kunnen een wisselende samenstelling hebben afhankelijk van de wensen van de kinderen en pedagogisch medewerkers, het thema binnen de groep of de samenstelling van de groep. In groep 1 is er bijvoorbeeld een huishoek en in groep 2 staat een bank waar kinderen zich terug kunnen trekken of bijvoorbeeld een tijdschrift kunnen lezen.

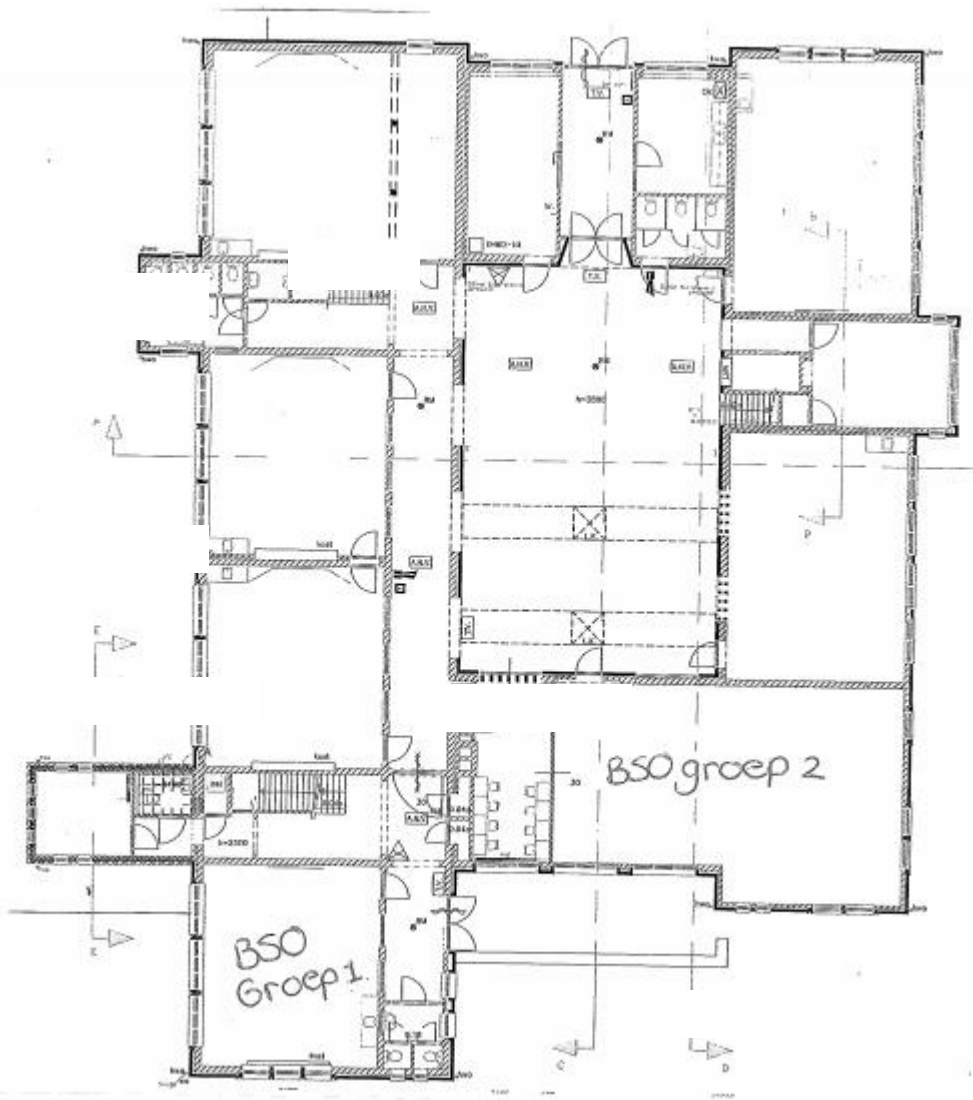
Buiten

De buitenruimte van de BSO grenst aan het gebouw en is te bereiken via onze eigen ingang. Het bestaat uit een kleiner plein dat ook gebruikt wordt door de Peuteropvang en een groter plein. Beide plein zijn verhard en op sommige delen waar speeltoestellen staan, ligt kunstgras. Er zijn diverse speeltoestellen aanwezig die ruim over beide pleinen verspreid staan. Er is bijvoorbeeld een klimboom, een schommel en zandbak (een grote en een kleine). Omdat het een groot plein is, blijft er voldoende ruimte over om te kunnen voetballen. We hebben een schuurtje met buitenspelmateriaal. Vooral voor de jongste kinderen zijn er veel soorten fietsjes aanwezig. Op de grond is een weg geschilderd die uitnodigt om te spelen. Ook staan er een aantal grote bomen die in de zomer voor voldoende schaduw zorgen.

In 2014 hebben we als organisatie bewust gekozen voor de aanleg van groene buitenruimten. Als kinderopvangorganisatie vinden wij het belangrijk dat kinderen spelenderwijs de natuur ontdekken, zich kunnen verwonderen en kunnen leren hoe zij er zelf goed voor kunnen zorgen.

Kinderen met een zelfstandigheidsverklaring mogen zonder begeleiding en met beperkt toezicht van een pedagogisch medewerker buiten spelen. Voor het buitenspelen zijn er duidelijke afspraken.

Plattegrond locatie

Identiteit en operationele gang van zaken

Scholen

Naast de kinderen van basisschool de Viersprong kunnen de kinderen die naar het speciaal onderwijs gaan en uit de wijk komen, gebruik maken van de BSO. Door de verbondenheid aan basisschool de Viersprong en de plaats in de wijk, kennen de kinderen die de BSO bezoeken elkaar vaak al. Dit maakt het voor de kinderen makkelijk om contact te maken met (nieuwe) vrienden en vriendinnen.

Pesten

Om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken vinden wij het van groot belang een veilig pedagogisch klimaat te scheppen waarin pesten als ongewenst en onacceptabel gedrag wordt ervaren. Pedagogisch medewerkers zijn alert op pestgedrag in de algemene zin. De pedagogisch medewerkers nemen duidelijk stelling en actie tegen dit gedrag, ook als het kinderen uit de wijk of school betreft die niet op de BSO zitten. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen toch optreedt, hanteert 'de eerste stap' het 'pestprotocol' (zie bijlage 2). Bij pestgedrag is er altijd dialoog met kind, ouders en school om zo samen te werken aan een veilig klimaat.

Omgaan met seksualiteit

Kinderen zijn van nature met seksualiteit bezig en komen hier, ook via de buitenwereld, mee in aanraking. Binnen ons pedagogisch klimaat vinden wij het van belang oog te hebben voor *alle* ontwikkelingsgebieden van kinderen, dus ook de lichamelijke en seksuele ontwikkeling. Wij bieden, uiteraard binnen grenzen, ruimte aan kinderen om in hun eigen tempo hun eigen seksualiteit te ontdekken. Al bij de geboorte begint de seksuele ontwikkeling van het kind. Het gaat dan nog niet over seksualiteit, maar over knuffelen en nabijheid. Later komen daar de nieuwsgierigheid naar het eigen lichaam en dat van de ander bij, maar ook vriendschap en liefde. De seksuele ontwikkeling van kinderen verloopt globaal gezien in vier fases, van 0-4 jaar, 4-6 jaar, 6-9 jaar en van 10-12 jaar. In bijlage 3 staat meer informatie. (Bron: gezondekinderopvang.nl)

Openingstijden

Voorschoolse opvang : schoolweken van 7.30 – 8.30 uur
Naschoolse opvang : schoolweken van 14.00 – 17.30 of 18:00 uur

De kinderen van speciaal onderwijs worden opgehaald of gebracht door een taxi.

Verlengde opvang : 7.00 - 7.30 uur (op aanvraag)
18.00 – 18.30 uur (op aanvraag)

Opvang in schoolvakanties : 7.30 -17.30 of 18.00 uur

Het brengen van de kinderen kan tot uiterlijk 09:30 uur. Het ophalen van de kinderen kan vanaf 16.30 uur. Mocht u uw kind eerder op willen halen, graag van tevoren overleggen met de pedagogisch medewerkers.

In de vakanties is de BSO de gehele dag geopend, dat wil zeggen van 07.30 uur tot 18.00 uur. Er bestaat een mogelijkheid om op deze dagen vakantieopvang aan te vragen. Informatie hierover is beschikbaar bij afdeling Klantcontact.

Flexibele opvang

Op de BSO Lijsterbesstraat hebben wij ook flexibele opvang. Dat houdt in dat ouders per week kunnen bepalen op welke dagen opvang nodig is. We hebben een beperkt aantal kindplaatsen voor flexibele opvang. Om meer te weten over de voorwaarden waaronder deze opvang plaatsvindt, kunt u ook contact opnemen met afdeling Klantcontact.

Werkwijze BSO en maximale opvang

Groepssamenstelling

Er zijn 2 basisgroepen op de Lijsterbesstraat. De groepen zijn ingedeeld naar leeftijd. De leeftijdsindeling van de basisgroepen is als volgt:

Groep 1: maximaal 20 kinderen in de leeftijd van 4-6 jaar (basisschoolgroep 1, 2 en 3),

Groep 2: maximaal 22 kinderen in de leeftijd van 6-10 jaar (basisschoolgroep 3, 4, 5 en 6).

De kinderen van groep 7 en 8 gaan naar de TienerBSO.

Voor de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal aanwezige kinderen verwijzen we naar <http://1ratio.nl/>

TienerBSO

De eerste stap heeft sinds april 2018 twee TienerBSO locaties.

-Tiener BSO **Noord** is gehuisvest op de Veenhof 1712 in Wijchen

-Tiener BSO **Zuid** op Huissteden 1401 in Wijchen

Tieners van BSO Lijsterbesstraat gaan naar Tiener BSO **Zuid**.

Kinderen die na de zomervakantie naar groep 7 gaan mogen in die zomervakantie al naar de Tiener BSO komen. Vóór de zomervakantie mogen de kinderen als ze dat leuk vinden ook al een paar keer gaan wennen op de Tiener BSO. Kinderen fietsen dan samen met een groepje kinderen onder begeleiding van hun pedagogisch medewerker naar Huissteden.

Wij zijn er op gericht om de kinderen zo snel mogelijk op een verantwoorde manier zelfstandig naar de TienerBSO te laten fietsen. Om uw kind zoveel mogelijk te ondersteunen in het veilig deelnemen aan het verkeer bieden wij, in samenwerking met Veilig Verkeer Nederland een verkeersprogramma aan. In deze les wordt aandacht geschonken aan veilig deelnemen aan het verkeer door o.a. de fietsroute van uw kind meerdere keren te fietsen en verkeerssituaties te bespreken. Ouders worden hier op tijd over geïnformeerd. Als ouder kunt u ervoor kiezen dat uw kind tot maart 2020 onder begeleiding van een pedagogisch medewerker naar de Tiener BSO fietst.

Kinderen mogen ook zelfstandig van school naar de Tiener BSO fietsen. Ouders geven dit aan in de zelfstandigheidsverklaring.

In de zomervakantie verwachten we dat alle tieners op de fiets rechtstreeks van huis naar de TienerBSO komen, of door ouders worden gebracht en gehaald. Voor verder informatie: zie pedagogisch plan TienerBSO Zuid.

De TienerBSO is elke schooldag geopend van 14:00-18:00 uur. Tijdens vakanties en schoolvrije dagen zijn ze van 7:30-18:00 uur geopend. Verlengde opvang is ook mogelijk. Dit regelt u via Klantcontact door middel van een uitbreiding van uw contract. Uit praktisch oogpunt heeft de TienerBSO op schooldagen geen voorschoolse openstelling. De voorschoolse opvang blijft tijdens schoolweken op de oude BSO locatie (BSO Lijsternesstraat).

Kennis maken en wennen

Wennen aan een nieuwe basisgroep kan in 2 situaties;

1. Wanneer een kind nieuw komt in de opvang

2. Wanneer een kind van de ene basisgroep doorstroomt naar een nieuwe basisgroep ivm de leeftijd

Wanneer een kind nieuw komt in de opvang vindt er een kennismakingsgesprek plaats met de pedagogisch medewerker (bij voorkeur de mentor) van uw kind van de nieuwe basisgroep. Tijdens dit gesprek wordt er met de ouders besproken of er behoefte is om het betreffende kind te laten wennen. Indien er behoefte is, worden er wenaafspraken gemaakt.

Kinderen die al op de BSO zijn geplaatst, maar doorgaan naar groep 2, gaan vooraf kennis maken op deze groep. Naar gelang de behoefte van het kind komt er daarna nog een eemoment op de nieuwe groep en tot slot komen de ouders het kind ophalen op de nieuwe basisgroep zodat ook zij kennis kunnen maken met de 'nieuwe' pedagogisch medewerkers. De mentor van het kind zal zorgen voor een goede overdracht. De manager is verantwoordelijk voor het doorplaatsen van kinderen naar een volgende leeftijdsgroep, waarbij de pedagogische kwaliteit uitgangspunt is en er rekening gehouden moet worden met de combinaties van dagdelen die er afgenomen worden. Eén en ander is vastgelegd in het plaatsingsbeleid van 'de eerste stap'. We proberen altijd om een aantal kinderen samen door te laten gaan naar de volgende basisgroep. Onze ervaring is dat kinderen dat fijner vinden. Ouders en kinderen worden ruim van tevoren geïnformeerd over een doorplaatsing.

Mentor

Ieder kind krijgt een mentor. Dit is één van de vaste pedagogisch medewerkers van de groep van het kind. Bij de start van de opvang en bij een doorplaatsing stelt de mentor zich voor als 'mentor' aan het kind en de ouders en vertelt wat mentorschap inhoudt. Mentorschap wordt ook vastgelegd in Flexkids, zo is het voor het team duidelijk wie mentor is van welk kind.

De mentor volgt de ontwikkeling van uw kind, draagt zorg voor het welbevinden en is aanspreekpunt voor kind en ouders. De mentor zorgt ervoor dat andere medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die u met

de mentor maakt. Wanneer uw kind wisselt van groep dan wordt er aandacht besteed aan deze nieuwe situatie en zal er een goede overdracht plaatsvinden aan de mentor van de nieuwe groep. De mentor plant jaarlijks het 10 minutengesprek over het welbevinden van het kind om de ontwikkeling van het kind te bespreken. Dit wordt gedaan aan de hand van KIIK! Dit is een instrument voor het in kaart brengen van de ontwikkeling van kinderen.

Extra opvang en ruilen

Mocht u een keer op een andere dag gebruik willen maken van de opvang, dan bestaat er de mogelijkheid tot ruilen of het aanvragen van extra opvang. Ook kunt u opvang aanvragen bij studiedagen van school. De 'spelregels' en soorten opvang zijn te vinden op de website van 'de eerste stap' evenals de hiervoor bestemde formulieren. Ruiling of extra opvang is vaak incidenteel en regelen we het liefst in de eigen groep van het kind.

Opendeurenbeleid

Binnen de locatie is er sprake van een open deuren beleid. Kinderen maken gebruik van verschillende ruimtes binnen de BSO en verlaten dus hun basisgroep. Hierbij moet u denken aan het spelen op de andere groep en het deelnemen aan activiteiten. Kinderen zijn vrij om deel te nemen, ook als de activiteit niet op hun eigen groep is. Kinderen komen uit school altijd naar hun eigen groep en eten en drinken op hun stamgroep, behalve als kinderen direct na school deelnemen aan een activiteit buiten de BSO. Bij incidenten kunnen kinderen altijd terug vallen op de pedagogisch medewerkers van hun eigen basisgroep.

Samenvoegen

Bij een lagere bezetting (dat is bij BSO Lijsterbesstraat momenteel voorschools, op de vrijdagen, tijdens studiedagen en incidenteel in de schoolvakanties) voegen wij de groepen samen.

De voorschoolse opvang vindt plaats in groep 1. Verder gebeurt het samenvoegen in groep 2. Uiteraard wordt er wanneer wenselijk ook speelgoed van andere groepen gehaald.

Voor het samenvoegen vragen we ouders om schriftelijke toestemming. Dit doen we tijdens het intakegesprek.

Zelfstandigheid

'De eerste stap' wil in de BSO een opvang creëren die in grote mate aansluit bij de thuissituatie van het kind. Daarnaast willen we graag bijdragen aan het vergroten van de zelfstandigheid van kinderen. In een zelfstandigheids-verklaring (vanaf groep 2) leggen we in samenspraak vast wat het kind wel en niet zonder begeleiding van 'de eerste stap' mag ondernemen. De afspraken worden in bijzijn van de ouders/verzorgers, het kind en de pedagogisch medewerkers opgesteld, besproken en ook door het kind mede ondertekend. Het kind dient zich te houden aan de gemaakte afspraken die met de ouders/verzorgers en de pedagogisch medewerker zijn gemaakt; bijvoorbeeld niet weggaan van het terrein zonder je af te melden en even zeggen als je er weer bent. Als dit niet het geval is geweest of juist heel goed is gegaan, zal de pedagogisch medewerker dit in de overdracht met de ouders/verzorgers en het kind bespreken.

Ophalen van de kinderen uit school

De kinderen van basisschoolgroep 1 worden opgehaald in de aula door een medewerker van de BSO, de andere kinderen komen zelf naar de groepsruimte van de BSO.

Vriendjes

De BSO is voor veel kinderen een soort 'thuis zijn'. Samen eten, drinken, spelen, lezen of kletsen... net als thuis. Helemaal leuk als dat kan met een eigen vriendje of vriendinnetje. Dat is mogelijk op BSO Lijsterbesstraat. Er moet wel plaats zijn voor extra kinderen (dat wil zeggen dat we geen extra medewerker in hoeven te roosteren). Daarom besluit de pedagogisch medewerker de dag zelf op het schoolplein of er een vriendje mee mag. Om teleurstelling te voorkomen worden er van tevoren geen speelafspraken gemaakt. De pedagogisch medewerker houdt in de gaten of ieder kind aan bod komt. Op het schoolplein wordt aan de ouder gevraagd een formulier in te vullen. Er wordt gevraagd naar bijzonderheden (allergie, medicijnen) en bereikbaarheid in geval van een calamiteit. Kinderen met een zelfstandigheidsverklaring en alleen naar de BSO gaan, overleggen met de pedagogisch medewerker of ze een vriendje mee kunnen nemen. De pedagogisch medewerker is verantwoordelijk voor het vriendje. Het vriendje moet voor 16.30 uur door eigen ouders worden opgehaald.

Overdracht

Op haal- en brengmomenten is er een overdracht tussen pedagogisch medewerker en ouder. Hier wordt kort verteld wat het kind gedaan heeft op de BSO. Vaak betreft de pedagogisch medewerker het kind ook bij dit moment door het uit te nodigen zelf iets te vertellen.

Ouderportaal

Sinds mei 2017 werkt de eerste stap met Flexkids. Ouders ontvangen oa nieuwsbrieven en activiteitenbrieven via dit portaal. Flexkids biedt ouders en medewerkers interactie en beschikbaarheid van gegevens. Centraal bureau en groepen beschikken over dezelfde, actuele informatie en ouders kunnen zelf wijzigingen doorvoeren.

Afmelden BSO

Mocht uw kind niet naar de BSO komen, dan graag uw kind afmelden via het Ouderportaal. Afmelden met opbouw van het ruiltegoed moet minimaal één dag van te voren vóór 12.00 uur. De spelregels van het afmelden, opbouw van ruiltegoed en inzetten van incidentele opvang vindt u op de website van 'de eerste stap'.

Beschrijving van de verschillende momenten van de dag

Verjaardag vieren

Omdat de kinderen ook hun verjaardag al vieren op school en eventuele andere clubjes/verenigingen, is er in samenspraak met de Oudercommissie besloten voor de verjaardag van de kinderen niet meer te trakteren op de BSO. Neemt niet weg dat als de jarige op zijn of haar echte verjaardag op de BSO is, de jarige die dag ook in het zonnetje wordt gezet, het fruit mag rond delen en er natuurlijk gezongen wordt.

Computergebruik etc., game en TV gebruik

Op de BSO hebben we één televisie voor alle groepen. De televisie wordt zeker niet dagelijks gebruikt. De televisie wordt bijvoorbeeld gebruikt om in de vakantie een kinderfilm te kijken. Dit is om een rustmoment in te lassen op de dag. De televisie staat eigenlijk nooit langer dan 1,5 uur (lengte van een film) aan. Momenteel hebben we geen computer tot onze beschikking. Op het moment dat er wel een computer is, gelden de volgende afspraken:

-Kinderen mogen na 16.30 uur op de computers en niet langer dan een half uur.

-We gebruiken de computers alleen bij continue toezicht en daarbij gelden de schoolregels ook in de BSO.

-Indien kinderen zich niet aan de afspraken/regels hebben gehouden en toch ongewenste sites hebben bezocht brengen we ouders hiervan op de hoogte en meldt de pedagogisch medewerker dit bij de overdracht.

De afspraken rondom het gebruik van thuis uit meegebrachte computerspelletjes of mobiele telefoons:

- meenemen is op eigen risico;
- blijven in de schooltas.

Uitstapjes

Wij gaan er graag op uit met de kinderen. Dat kan variëren van de speeltuin in de buurt, tot een groter uitstapje naar bijvoorbeeld de Blijde Dries. 'De eerste stap' heeft richtlijnen opgesteld voor deze uitstapjes welke binnen onze organisatie jaarlijks worden geëvalueerd. In deze richtlijnen zijn zaken opgenomen als: 'hoe groot de groep kinderen is en wat er meegenomen moet worden. We zorgen ervoor dat er tijdens een uitstapje altijd een vaste/bekende pedagogisch medewerker meegaat. Op de locatie laten wij altijd een telefoonnummer achter, zodat u contact met ons kunt opnemen, voor het geval wij bijvoorbeeld nog niet terug zijn als u de kinderen komt halen. Als wij de locatie verlaten, zorgen wij dat op Centraal Kantoor bekend is op welke wijze wij telefonisch bereikbaar zijn. Ter herkenbaarheid van medewerkers en kinderen, dragen de medewerkers tijdens uitstapjes 'de eerste stap'-hesjes, c.q. T-shirt.

Vervoer

'De eerste stap' houdt zich aan de wettelijke regels betreffende het vervoer van kinderen en heeft daarnaast ook haar eigen protocollen waarin beschreven staat hoe de kinderen zo veilig mogelijk vervoerd dienen te worden.

Eten en drinken

Voeding in het algemeen

Wij zorgen voor verantwoorde voeding gedurende de dag. Daarbij hanteren wij een beleid waarbij toegevoegde suikers en vetten in voeding zoveel mogelijk vermeden worden. In het protocol over voeding hebben wij opgenomen welke voedingsmiddelen dagelijks zijn toegestaan en welke voedingsmiddelen bij uitzondering, zoals iets extra's tijdens de vakanties. Uiteraard houden wij ook rekening met allergieën bij kinderen. In overleg met de ouders bekijken de pedagogisch medewerkers of dat ouders de betreffende producten zelf mee brengen of dat het door de eerste stap wordt ingekocht vaak is dit afhankelijk van de mate van allergie.

Tafelmomenten

Tijdens de momenten aan tafel wordt er een sfeer van rust en saamhorigheid gecreëerd. De pedagogisch medewerker praat met de kinderen en de kinderen praten met elkaar. Alle kinderen krijgen de ruimte om iets te vertellen. Daarbij is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker een actieve luisterhouding aanneemt.

- de pedagogisch medewerker zorgt voor duidelijke regels over wat wel en niet mag. Dit is nodig om het samenzijn voor alle kinderen in de groep plezierig te laten verlopen;

- de pedagogisch medewerker zorgt voor structuur tijdens het eten en drinken;
- de pedagogisch medewerker laat door voorbeeldgedrag en in gesprekken zien wat de waarden en normen zijn, zoals op je beurt wachten, niet door elkaar heen praten, elkaar bij naam aanspreken en niet van je stoel af.

Dagritme op de BSO

In dit hoofdstuk is een beschrijving gegeven van het dagritme van de BSO. Het dagritme is opgesteld als basis voor de pedagogisch medewerkers. Hier wordt wel flexibel mee omgegaan. Bijvoorbeeld bij uitstapjes in de vakanties of als het spel van de kinderen hier om vraagt.

Voorschoolse opvang

Tijd	Activiteit
7.30	Ontvangst kinderen Vrije activiteit
8.10	Kinderen gaan opruimen
8.20	Jassen en schooltassen mee De kleuters worden naar de klas gebracht, de oudere kinderen gaan zelf naar hun klas
8.30	Lessen beginnen

Naschoolse opvang middag

Tijd	Activiteit
14.00	De kinderen van groep 1 van de basisschool worden buiten opgehaald en de andere kinderen komen zelfstandig naar de groepsruimtes
14.15	Vrij spel, binnen of buiten
14.45	Toiletgang en handen wassen Fruit/groenten eten en drinken
15.00- 15.15	Activiteiten, workshops Buitenspel
16.30	Drinken en cracker eten
17.00	Opruimen van speelgoed, knutselmateriaal, etc. opruimen en naar binnen brengen van buitenspelmateriaal; Vrij spel
17:30/ 18:00	Overdracht aan ouders die de kinderen komen ophalen

Opvang hele dag

Tijd	Activiteit
07.30	Binnenkomst en om 8.30 u naar eigen groep Vrije activiteit
10.00	Toiletgang en handen wassen Fruit eten en drinken
10.30	Activiteiten, workshops Buitenspel of naar het speellokaal Eventueel een uitstapje
12.00	Opruimen Toiletgang en handen wassen Brood eten en drinken
12.30	Opruimen Vrije activiteit
14.00	Activiteiten, workshops en buitenspel Eventueel een uitstapje
16.30	Toiletgang en handen wassen Fruit/groenten/cracker eten en drinken
17.00	Opruimen en eventueel naar binnen Vrije activiteit
17.30/ 18.00	Overdracht aan ouders die de kinderen komen ophalen

Ontwikkelingsgerichte en themagerichte activiteiten en workshops

Activiteiten en workshops

Op BSO Lijsterbesstraat vinden er dagelijks activiteiten plaats. Er worden ook workshops georganiseerd op de BSO. Deze workshops worden zijn uitdagend en hebben een opbouwend karakter. De workshops worden door de pedagogisch medewerkers bedacht en uitgevoerd, eventueel met hulp van iemand van buitenaf (bijvoorbeeld een dans- of yogadocent). In de voorbereiding worden ook de kinderen betrokken. Deze workshops sluiten aan op de ontwikkeling van het kind. Kinderen zijn vrij om deel te nemen.

Ontwikkelingsgebieden die aan bod komen zijn

- Creatief
- Techniek
- Sportief
- Cultureel
- Culinaire
- Natuur

Activiteitencommissie DOEN!

De schoolvakanties (Kerst-, Carnaval-, Mei-, Zomer- en Herfstvakantie) zijn ideale momenten om rond een thema te werken. Het themaonderwerp wordt vastgesteld door de activiteitencommissie DOEN!. Hierin zit een medewerker van iedere locatie. De uitwerking ervan gebeurt door elke groep afzonderlijk. Er wordt rekening gehouden met wat de kinderen bezighoudt en waar de kinderen behoefte aan hebben. Ook wordt naar de leeftijden van de kinderen gekeken. Ouders worden middels een digitale vakantiebrief geïnformeerd

over de inhoud van het programma. Voorbeelden van thema's die hebben plaatsgevonden in de vakanties: Kleuren, bosrijk, met de BSO de wereld rond, kamperen, enz.

Activiteiten van derden

Er worden binnen de Viersprong diverse naschoolse activiteiten georganiseerd. Informatie hierover treft u aan op de website van de school. Zo kunnen kinderen muzieklessen of technieklessen volgen die in school plaatsvinden.

Zwemles op de BSO

Bij 'de eerste stap' bestaat een mogelijkheid om uw kind tijdens BSO-tijd naar zwemles te laten gaan. Kinderen worden bij de BSO opgehaald en naar zwembad de Meerval gebracht door een vaste pedagogisch medewerker van 'de eerste stap'. Kinderen moeten dus op de dag van zwemles hun zwemspullen en zwemkaart meebrengen. In het zwembad is er een gereserveerde kleedruimte; kleedruimte 4 is voor de kinderen van 'de eerste stap'. Voor en na het zwemmen worden de kinderen begeleid door een pedagogisch medewerker van 'de eerste stap'. Zij/hij draagt de zorg van de kinderen over aan het zwembad wanneer de zwemles begint. Na de zwemles kunnen de kinderen samen met de pedagogisch medewerker even uitrusten en wat drinken, dit doen ze in een eigen ruimte gereserveerd voor en door 'de eerste stap'. De zwemles duurt tot 17.30 uur of tot 18.30 uur.

De pedagogisch medewerker van 'de eerste stap' is tot 18.00 uur aanwezig in het zwembad. Bij de zwemles tot 18.30 uur nemen de ouders het na het zwemmen zelf over van het zwembadpersoneel. Het aantal pedagogisch medewerkers dat mee gaat is afhankelijk van het aantal deelnemers. Wanneer er maar één pedagogisch medewerker aanwezig is, helpt er een medewerker van het zwembad mee.

Beroepskrachten

Personele bezetting op de groep

BSO Lijsterbesstraat bestaat uit een vast team van pedagogisch medewerkers. Via het Ouderportaal wordt u op de hoogte gehouden van eventuele wisselingen van medewerkers.

Invalkracht

Uiteraard hebben de pedagogisch medewerkers ook vakantie of kunnen zij afwezig zijn door ziekte. Hiervoor maken wij gebruik van invalkrachten. Invalkrachten zijn pedagogisch medewerkers die binnen 'de eerste stap' werken en bekend zijn met de algemene werkwijze van de eerste stap. Om continuïteit te waarborgen streven we naar de inzet van invalkrachten die bekend zijn op de locatie.

Pausetijden en afwijking van het beroepskracht-kindratio (BKR)

Dagelijks mag je op sommige momenten afwijken van het aantal pedagogisch medewerkers dat aanwezig is op de groep. Dit heet: "afwijken van de beroepskracht-kind-ratio". In de buitenschoolse opvang mag dat op schooldagen maximaal 0,5 uur per dag en in schoolvakanties maximaal 3 uur op een dag.

Er is pas een afwijking van de BKR wanneer het daadwerkelijk aantal kinderen dat aanwezig is afwijkt van het aantal PM. Je mag maximaal 50% afwijken van de BKR en naar boven afronden. Bij afwijking van de BKR met 3 PM op de groep blijven er altijd 2 over. De regels die we daarvoor binnen de buitenschoolse opvang hanteren zijn:

Hele dag BSO

Afwijking start van de dag 8:00-8:30 uur.

Pausetijd: de pauze tussen de middag tussen 12:30 uur en 14:00 uur plannen. Een half uur per persoon. Voor de BSO kiezen we voor een half uur pauze. Dit omdat je bij de BSO ook in pausetijd alle kinderen op de groep hebt wat anders is in de KDO waar veel kinderen slapen.

Afwijking eind van de dag 17:00-18:00 uur.

Geen afwijking van het beroepskracht-kindratio

In schoolweken: tussen 14:00 en 17:00 wordt er niet afgeweken en bij 1 pedagogisch medewerker op de groep wordt er niet afgeweken.

In vakanties: tussen 8.30 en 12.30 en tussen 14:00 en 17:00 wordt er niet afgeweken. Bij 1 pedagogisch medewerker op de groep wordt er niet afgeweken en komt er tijdens de pauze een vervanger op de groep.

Voor afwijken van de beroepskracht-kindratio hanteren wij de 3uurs regeling.

Aan het begin en aan het einde van de dag wijken wij niet af van de beroepskracht-kindratio wanneer dit betekent dat er één pedagogisch medewerker wordt ingeroosterd. Dit omdat we er niet altijd vanuit kunnen gaan dat er een andere volwassene in het gebouw aanwezig is. Indien er op die momenten van de dag twee of meer pedagogisch medewerkers zijn ingeroosterd kan het wel voorkomen dat wij afwijken. Tijdens de pauze op schoolvrije dagen kan het voorkomen dat we afwijken van de beroepskracht-kindratio. Als er tijdens de pauzetijd één pedagogisch medewerker de pauze opvangt, en er geen andere volwassene in het gebouw is gedurende deze afwijking van de beroepskracht-kindratio, zal de pedagogisch medewerker die pauze heeft de pauze in het gebouw doorbrengen. Op deze manier zijn er altijd twee medewerkers in het gebouw aanwezig.

BSO in schoolweken

In de schoolweken mag de afwijking van de BKR een half uur zijn. Afgeweken wordt aan het eind van de dag van 17:30-18:00 uur.

Achterwachting

Op de locatie is altijd één BHV-er (Bedrijfs Hulp Verlener) aanwezig. Als het kindaantal tien kinderen of minder is, mag een BHV-er alleen op locatie zijn, mits er ondersteuning is georganiseerd.

De BHV-er:

- moet indien noodzakelijk telefonisch beroep kunnen doen op manager of assistent manager
- moet telefonisch beroep kunnen op een achterwacht binnen de organisatie in Wijchen; in geval van een calamiteit zal er binnen 15 minuten een collega op de locatie aanwezig zijn. Dit kan een collega van een andere locatie zijn of een medewerker van Centraal Kantoor. Bij de pedagogisch medewerkers is bekend wie en wanneer achterwacht is. Ook is dit terug te vinden in het calamiteitenplan op de groepen.

Ondersteuning door andere volwassenen

De pedagogisch medewerkers worden ondersteund door een team, dat niet altijd direct zichtbaar is, maar zeker wel ondersteuning biedt daar waar nodig is.

In de groeps- en teamoverleggen wordt de dagelijkse praktijk besproken. In de groepsoverleggen wordt o.a. het welbevinden van kinderen en de samenwerking besproken. Daar waar meer ondersteuning nodig is en dat kan voor de pedagogisch medewerker of voor kind en ouders nodig zijn, kan de manager de opleidingsfunctionaris en de zorgcoördinator inzetten. De opleidingsfunctionaris kan een pedagogisch medewerker coachen (coach on the job) en verzorgt trainingen. De trainingen sluiten aan op de werkwijze van de kinderopvang en op de behoeften van de pedagogisch medewerkers. De zorgcoördinator kijkt mee, zodra er meer ondersteuningsbehoefte voor het kind en/of de gezinssituatie nodig is dan geboden kan worden op de groepen.

De assistent managers zorgen voor de kindplanningen en personeelsplanning. Daarnaast bieden zij pedagogisch medewerkers ondersteuning en zijn een vraagbaak voor praktische vragen en wensen van ouders.

Er zijn op BSO Lijsterbesstraat geen vrijwilligers en stagiaires werkzaam.

Vrijwilligers en stagiaires bieden extra mogelijkheden voor de kinderen; een extra paar handen geeft de pedagogisch medewerker de mogelijkheid om meer individuele aandacht aan kinderen te geven.

Op het einde van de dag is het mogelijk dat er een huishoudelijke medewerker op locatie aanwezig is. Zij zorgen voor de dagelijkse hygiëne van de toiletten en andere ruimten.

Ondersteuning bij de ontwikkeling van (zorg)kinderen

Kinderopvang heeft een belangrijke rol bij een goede begeleiding van kinderen. Binnen de opvang hebben we een goed zicht op het welbevinden van kinderen. Bij het overgrote deel van de kinderen verloopt de ontwikkeling vloeiend en als vanzelf. Bij een klein deel van de kinderen zijn er kortere of langere tijd zorgen. Kinderen kunnen dit op allerlei vaak subtiele, manieren laten zien: in hun gedrag of uiterlijk, in de omgang met andere kinderen, volwassenen of hun ouders.

Pedagogisch medewerkers kunnen ouders adviseren en ondersteunen, de (zorg)kinderen goed in beeld houden en op tijd aan de bel trekken. Wij zijn deskundige medeopvoeders en leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan het welzijn van deze kinderen.

Binnen de kinderopvang 'de eerste stap' is het duidelijk met wie pedagogisch medewerkers hun twijfels en zorgen kunnen bespreken: met de manager of met de zorgcoördinator. Ze zijn op de hoogte van de zorgstructuur. Ze weten wie er, indien nodig, vervolgstappen zet en wie contact met de ketenpartners (instellingen of organisaties binnen het zorgnetwerk voor kinderen) opneemt. Er wordt een plan van aanpak ingevuld, zodat de aanpak en de evt. vervolgstappen voor alle betrokkenen inzichtelijk worden.

Bij al deze stappen worden ouders uiteraard betrokken.

Zorgcoördinator

Binnen 'de eerste stap' coördineert de zorgcoördinator de zorg binnen de opvang. Daarnaast geeft de zorgcoördinator advies aan managers en pedagogisch medewerkers met betrekking tot ontwikkeling van kinderen, legt contact met externe instellingen en wisselt informatie uit.

Ketenpartners Wijchen

'De eerste stap' heeft een nauwe samenwerking met de ketenpartners.

Er is een goede samenwerking met het Sociale wijkteam Wijchen en met de Jeugdgezondheidszorg.

Met de scholen van Kans en Kleur is er een doorgaande lijn. Zowel de school en de BSO ontvangen het volgsysteem Kijk! Als een kind met meer zorgbehoefte naar de basisschool gaat, zal school en de BSO mondeling geïnformeerd worden, zodat het kind een goede start kan maken binnen het onderwijs/BSO.

Belangrijk is, om alle partijen rondom het kind te betrekken bij de zorg. Daardoor ontstaat er een compleet beeld en kan er een eenduidige aanpak gerealiseerd worden.

Kindvolgsysteem Kijk!

Een belangrijke taak van de pedagogisch medewerker is om het kind te stimuleren in de ontwikkeling. Om na te gaan of dat doel wordt bereikt én om te bepalen wat het kind nodig heeft om verder te komen heeft de pedagogisch medewerker zicht nodig op de totale ontwikkeling van het kind om het aanbod beter te maken. Voor de BSO kinderen van 4-12 jaar gebruiken we het instrument KIJK! op Sociale Competentie ontwikkeling. Hiermee worden de sociaal-emotionele ontwikkeling van de BSO kinderen in kaart gebracht. KIJK! is een hulpmiddel bij het voeren van gesprekken over de ontwikkeling van een kind (met ouders, met collega's, met externen) en als uitgangspunt om eventueel indien nodig verdere stappen te zetten.

Komeet overleg 0-8 jaar

Kinderen met een meervoudige zorgbehoefte worden in het Komeetoverleg besproken. Daar zitten de ketenpartners samen met de ouders om tafel om goed af te stemmen wat nodig is voor het kind en/of het gezin. Er wordt samen met de ouders gekeken naar het kind zich goed kan ontwikkelen en of er meer ondersteuning nodig is binnen de thuissituatie. Het streven is om ook voor zorgkinderen een plek binnen de reguliere opvang te realiseren met aanvullende hulp waar nodig. Toch zal niet ieder kind zich binnen de reguliere kinderopvang goed kunnen ontwikkelen en heeft het meer specialistische opvang nodig. 'de eerste stap' spant zich in om samen met ouders en ketenpartners een plek te vinden waar het kind wél op zijn plaats is.

Deskundige medewerkers

Beroepskwalificaties

Alle medewerkers van 'de eerste stap', vast dan wel inval, beschikken over een voor de werkzaamheden passende beroepskwalificatie conform de CAO kinderopvang. Ook hebben alle medewerkers, stagiaires en vrijwilligers die bij 'de eerste stap' werken een VOG (verklaring omtrent gedrag).

Om de medewerkers mogelijkheden te bieden om zichzelf verder te ontwikkelen bieden wij diverse trainingen aan. Jaarlijks stellen we een opleidingsplan samen waarin alle verplichte en vrijwillige trainingen zijn opgenomen.

Vroegsignalering

Wij hebben als kinderopvangorganisatie een grote verantwoordelijkheid op het gebied van signaleren van zorgen om het kind en/of de opvoedingssituatie. Van beroepskrachten wordt verwacht dat zij signalen herkennen en daar een adequaat gevolg aan kunnen geven. In de groepsoverleggen worden deze signalen gedeeld met de manager en de eerste te nemen stappen afgesproken, o.a. het inschakelen van de zorgcoördinator. Middels een training Vroegsignalering worden medewerkers getraind in het observeren en signaleren van zorg bij kinderen, het invullen van een plan van aanpak en het voeren van oudergesprekken. Daarnaast wordt de meldcode kindermishandeling behandeld, hierbij komt aan de orde; hoe te handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie of binnen de opvang en bij grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Gordon training

In de Gordon training leren de pedagogisch medewerkers de Gordon-methode toe te passen en op een effectieve manier te communiceren met kinderen. De Gordonmethode gaat uit van gelijkwaardigheid in

relaties, zodat iedereen zichzelf kan zijn en zijn verantwoordelijkheid neemt, rekening houdend met de ander. Het systeem benadrukt de effectieve communicatie en oplossingsgerichte conflicthantering. Het 'win-win-principe' staat centraal. Het succes van Thomas Gordon volgt vooral uit zijn vermogen om de opvoedtheorie op een concrete, praktische manier te vertalen.

Uitgangspunten:

- goed luisteren naar het kind dat je hem/haar ook echt begrijpt;
- praten op een manier die een kind kan begrijpen;
- conflicten oplossen op een manier dat niemand verliest;
- zodanig afspraken maken dat iedereen zich eraan houdt;
- constructief omgaan met verschillen in waarden;

Resultaten:

- kinderen krijgen meer zelfvertrouwen
- kinderen hebben meer begrip voor elkaar
- er heerst een betere sfeer
- er zijn minder conflicten
- als er conflicten zijn, dan kunnen ze die beter oplossen
- kinderen krijgen meer verantwoordelijkheidsgevoel
- kinderen hebben positievere gevoelens

Knap lastig

In de training 'Knap lastig!' krijgen pedagogisch medewerkers handreikingen om alle kinderen in de BSO een veilige en uitdagende omgeving te bieden, ook de kinderen die in een groep als 'knap lastig' worden ervaren.

Pedagogisch beleidsmedewerkers

Vanaf 1 januari 2019 is er de wettelijk verplichte inzet van een pedagogisch beleidsmedewerker.

Pedagogisch beleidsmedewerkers dragen bij aan de kwaliteit van de opvang en hebben twee belangrijke taken. Ze houden zich enerzijds bezig met de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid. Anderzijds coachen ze pedagogisch medewerkers bij hun werkzaamheden. Het onderdeel gericht op het pedagogisch beleid is 50 uur op jaarbasis per kindercentrum en voor het onderdeel coaching is dit 10 uur per fte pedagogisch medewerker (inclusief flexibele krachten), eveneens op jaarbasis.

Hieronder staat hoe deze twee taken binnen 'de eerste stap' zijn ingevuld:

Ontwikkeling en invoering pedagogisch beleid

Alle kindercentra van 'de eerste stap' worden aangestuurd door een manager. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en implementatie van het pedagogisch beleid in de dagelijkse praktijk en sturen de pedagogisch medewerkers hierin aan zodat iedere medewerker werkt volgens de pedagogische visie van 'de eerste stap'. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor het actueel houden van het pedagogisch plan dat er voor iedere locatie is. De verplichte 50 uur voor het pedagogisch beleid is evenredig verdeeld over de kindercentra.

Coaching

Coaching is gericht op het verbeteren van de pedagogische kwaliteit van de werkzaamheden en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers. Dit vindt op diverse manieren plaats: er is begeleiding via team- en groepsoverleggen en er zijn verplichte en vrijwillige trainingen. Daar komen vragen van pedagogisch medewerkers aan de orde, bijvoorbeeld hoe met bepaalde situaties rond kinderen om te gaan. Er zijn interactieve trainingen waar bijvoorbeeld oudergesprekken geoefend worden.

De pedagogische coaches, die sinds 1 maart 2020 zijn aangesteld, observeren en coachen pedagogisch medewerker(s) met betrekking tot dagelijkse werkzaamheden op de groepen aan de hand van een leerdoel dat in de trainingen door de pedagogisch medewerker is opgesteld. De coaching is erop gericht het leerdoel in de dagelijkse praktijk te behalen.

De pedagogisch coaches tellen niet mee voor de beroepskracht-kind-ratio. Coaching door de pedagogische coaches vindt plaats als zij op de groep boventallig aanwezig zijn. Zij coachen vanuit een observerende rol. Dit geldt ook wanneer de coaching buiten de groep plaatsvindt.

Het gemiddelde van 10 uur per fte per jaar, wordt zodanig verdeeld dat alle pedagogisch medewerkers per jaar evenredig gecoacht worden. Het aantal uren coaching is niet gekoppeld aan de omvang van het dienstverband. Op de locatie BSO Lijsterbesstraat zijn er 1 januari 2020, 2,38 fte pedagogisch medewerkers. Dit betekent 23,8 coachingsuren op jaarbasis. In totaal zijn er 5 pedagogisch medewerkers, per jaar ontvangt iedere pedagogisch medewerker 4,76 uur coaching.

VIB

Bij VIB (Video Interactie Begeleiding) wordt de omgang tussen pedagogisch medewerker en kinderen gefilmd. Deze beelden worden geëvalueerd met een trainer. Hierdoor krijgen pedagogisch medewerkers een beter inzicht in hun interactievaardigheden en eigen handelen.

Werkbegeleider

Ieder jaar worden er op de locatie stagiaires begeleid door onze pedagogisch medewerkers. Dit onder begeleiding van de medewerker Opleiden van 'de eerste stap'.

Stage

'De eerste stap' is een organisatie die zich open stelt voor verschillende stagevormen om o.a. bekendheid te maken voor een vak binnen de kinderopvang, toekomstig personeel op te leiden en ook om maatschappelijke verantwoording te nemen.

Op woensdag start er half oktober een stagiaire van de opleiding HBO Social Work, eerste leerjaar.

De eerste stap is een erkend leerbedrijf en biedt leerlingen en/of stagiaires van een beroepsopleiding de gelegenheid om met de praktijk van de kinderopvang kennis te maken en leerdoelen te behalen. De visie op leren is dat studenten ook uitgedaagd moeten worden om te leren. Dit is alleen mogelijk als zij ook taken zelfstandig mogen uitvoeren, dit hangt wel samen met de opleiding die zij volgen. De pedagogisch medewerkers begeleiden de stagiaire tijdens het werk in de groep. Afhankelijk van de fase van zijn/haar leerproces worden er leersituaties gecreëerd. Naarmate het einde van de opleiding nadert, zullen de leersituaties meer zelfstandigheid van de stagiair(e) vereisen. Op het einde van de stageperiode zal de stagiair(e) onder toezicht, zelfstandig een groep moeten kunnen draaien.

De stagiaires doen alles wat beroepskrachten ook doen met uitzondering van: invullen Kijk, zelfstandig voeren van oudergesprekken en zijn niet verantwoordelijk voor de groep.

BHV

Er zijn dagelijks voldoende bedrijfshulpverleners aanwezig op de locatie. Jaarlijks is er een theoretische bijeenkomst en een praktische training. Op deze wijze zijn de BHVers goed op de hoogte hoe te handelen bij calamiteiten. Ook zijn de BHVers opgeleid in kinderEHBO.

Bijlage 1 Pedagogische visie 9+

Emotionele veiligheid

Kinderen uit de bovenbouw van de basisschool maken in hun sociaal-emotionele ontwikkeling een spannende tijd door. Passen binnen en behoren tot 'de groep' is van groot belang voor ze. Het uiten van gevoelens en meningen komt daarbij wel eens in het gedrang. Een open en veilige sfeer is daarom voor hen van primair belang. De interactie met de kinderen luistert nauw. De pedagogisch medewerker besteedt veel tijd aan individuele- en groepsgesprekken met de kinderen. Onderwerpen die ze bezighouden komen hier ter sprake, zoals verliefd zijn, scheiden, je lichaam, seksuele geartheid, racisme, etc. Deze gesprekken vinden zowel voorbereid als spontaan plaats. Kinderen moeten daartoe vertrouwd zijn met elkaar of de mogelijkheid krijgen dat te worden met elkaar.

Groep 2 en de locatie voor de 9+ hebben daarom een gemoedelijke en huiselijke sfeer. Er staat een 'hangbank', er is een radio/cd-speler om eigen muziek te kunnen luisteren, er is een tafel om, geheel naar eigen keuze, samen aan te eten en te drinken.

Persoonlijke competentie

De ontwikkeling van persoonlijke competentie wordt bevorderd door de inrichting van de ruimte (zie boven), samenzijn met leeftijdsgenootjes (zie boven) en een passend activiteiten aanbod.

We streven naar een aanbod waarbij de kinderen zichzelf serieus genomen voelen en het idee hebben zich nuttig te kunnen maken.

Sport-, spel-, en creatieve-activiteiten als voetballen op het plein, bordspelletjes spelen, computeren, werken rondom een thema of project, zijn bezigheden die de kinderen graag doen.

Het ondernemen van uitstapjes naar instellingen en bedrijven wordt door de kinderen als meerwaarde van de BSO beschouwd. Zo ook activiteiten gericht op helpen en ondersteunen van derden. De pedagogisch medewerker zal bovenstaande activiteiten als geplande activiteit aanbieden, of inventariseren bij de kinderen welke behoefte ze hebben. Een proactieve opstelling van de pedagogisch medewerker is in deze zeer gewenst. Pré-pubers kunnen ook een nonchalante- laconieke houding hebben, waarin 'niets hoeft of leuk is'.

De pedagogisch medewerker heeft een belangrijke stimulerende rol in het enthousiast krijgen van de kinderen voor (georganiseerde) activiteiten.

Sociale competentie

Zoals bovenstaand beschreven, is passen binnen en behoren tot 'de groep' van groot belang voor de 9+kinderen. Verantwoordelijk voelen en zijn voor de groep en de groepsruimte behoort ook hiertoe. De kinderen willen invloed hebben op de opvang. Het is immers hun vrije tijd, die ze op eigen wijze willen besteden. De pedagogisch medewerker neemt hierbij een prominente rol in, echter op de achtergrond. Ze gebruikt oren en ogen om te volgen wat er speelt in de groep. In eerder genoemde individuele- en groepsgesprekken geeft ze hier mede sturing aan. Bij sociale competentie speelt ook het betekenisvol willen zijn voor derden en het samenwerken met elkaar. Bovenstaand is hierover al het een ander beschreven.

Waarden en normen

Eerlijk en oneerlijk, terecht en onterecht, moeten en mogen, wijze van aanspreken en feedback geven. Het ligt gevoelig bij het oudere basisschoolkind. De pedagogisch medewerker van de 9+ groep zal zich hiervan bewust moeten zijn door onder andere voorbeeldgedrag te vertonen. Gesprekken met kinderen over onder andere omgaan met elkaar en zaken die spelen in het nieuws, zijn aan de orde van de dag. Gedurende hun aanwezigheid op de BSO is de waarden- en normenontwikkeling een continu proces.

Regels

Zoals in elke groep, heeft de 9+groep ook regels. Wat kan en mag wel en wat niet. Bovenstaand hebben we aangegeven het belangrijk te vinden dat de kinderen van de 9+groep zeggenschap hebben over de invulling van de dag. Zo zijn ze ook goed in staat om zelf regels te bepalen voor de groep. De regels zijn gebaseerd op zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de kinderen en minder op verboden en geboden. Het

ruimte aan ontplooiing en ontwikkeling van hun eigen 'ik'. We laten dit ook terugkomen in de zelfstandigheidverklaring. Ouders kunnen op de zelfstandigheidverklaring aangeven of hun kind bijvoorbeeld zelfstandig een boodschap in het centrum mag doen of zelfstandig naar de sportclub mag fietsen.

Bijlage 2 Pestprotocol

Belang van het pestprotocol

Kinderopvang 'de eerste stap' wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Pesten gebeurt helaas overal. Wie dit ontkent, is ongeloofwaardig en neemt pestgedrag niet serieus. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben, waar alle betrokkenen op terug kunnen vallen in voorkomende gevallen.

Natuurlijk is het beter om het pesten te voorkomen door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat en daar gaat in de eerste instantie de aandacht ook naar uit. Vaak lukt dit door ongeschreven regels aan te bieden, maar soms is het gewenst om duidelijk afspraken met de kinderen te maken. Eén van die regels is dat we met respect met elkaar om moeten gaan. Als dit niet als vanzelfsprekend wordt ervaren, moeten we de kinderen dit leren.

Als een kind systematisch door anderen gepest wordt, kan het zo in de knoop komen dat zijn/haar ontwikkeling zwaar belemmerd wordt. De pedagogische structuur en de veiligheid zijn dan ernstig aangetast. Voor 'de eerste stap' is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. Dit protocol biedt duidelijkheid aan alle betrokkenen over de impact, ernst en ook de specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

Stappen bij pesten: vijfsporenaanpak

Deze aanpak is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten en de school.

Het is een taak van pedagogisch medewerkers van 'de eerste stap' om pesten te signaleren en daar meteen op te reageren. Pestsituaties worden meteen met de betrokken kinderen en ouders besproken. Voordat we de vijfsporenaanpak gaan raadplegen, doen we eerst het volgende:

- Wanneer bij de BSO pesten gesignaleerd wordt, dan wordt dit in een groepsoverleg besproken met de manager;
- Ouders van zowel de pester als het gepeste kind worden ten alle tijden direct op de hoogte gebracht door de pedagogisch medewerkers;
- De manager en/of de pedagogisch medewerkers maken een afspraak met de desbetreffende personen van school (directie, IB-er, leerkracht). De vraag is of het ook op school gesignaleerd wordt en welke (preventieve) maatregelen daar eventueel genomen worden/zijn;
- Er worden afspraken gemaakt over de vervolprocedure;

Stap 1: steun bieden aan het kind dat gepest wordt;
Stap 2: steun bieden aan het kind dat zelf pest;
Stap 3: de ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen;
Stap 4: de middengroep (de groep) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem;
Stap 5: de algemene verantwoordelijkheid van 'de eerste stap' en de school.

Wanneer de vijfsporenaanpak doorlopen is dan gaan we het als volgt evalueren:

- de manager van de BSO en de schooldirectie evalueren de genomen maatregelen, eventueel ook met de betrokken leerkracht, pedagogisch medewerkers en ouders;
- er worden nieuwe vervolgspraken gemaakt of de procedure wordt beëindigd omdat het pesten gestopt is; een verslag hiervan wordt in het kinddossier bewaard.

Bijlage 3 omgaan met seksualiteit

Visie

Kinderen zijn van nature met seksualiteit bezig en komen hier, ook via de buitenwereld, mee in aanraking. Binnen ons pedagogisch klimaat vinden wij het van belang oog te hebben voor *alle* ontwikkelingsgebieden van kinderen, dus ook de lichamelijke en seksuele ontwikkeling. Wij bieden, uiteraard binnen grenzen, ruimte aan kinderen om in hun eigen tempo hun eigen seksualiteit te ontdekken.

Al bij de geboorte begint de seksuele ontwikkeling van het kind. Het gaat dan nog niet over seksualiteit, maar over knuffelen en nabijheid. Later komen daar de nieuwsgierigheid naar het eigen lichaam en dat van de ander bij, maar ook vriendschap en liefde. De seksuele ontwikkeling van kinderen verloopt globaal gezien in vier fases, van 0-4 jaar, 4-6 jaar, 6-9 jaar en van 10-12 jaar. (Bron: gezondekinderopvang.nl)

Ontwikkelingsdoelen

Onze pedagogisch medewerkers dragen in elke fase bij aan een gezonde en veilige seksuele ontwikkeling van kinderen, waarbij wordt uitgegaan van vier algemene ontwikkelingsdoelen.

1. Emotionele veiligheid bieden

Onze pedagogisch medewerkers bieden kinderen een veilige omgeving voor een goede seksuele ontwikkeling. Zij spelen hier op in door kinderen positieve aandacht te geven en ze, afhankelijk van de leeftijd, op schoot te nemen, een aai over de bol te geven, vragen over seksualiteit op hun eigen niveau te beantwoorden en afspraken met kinderen te maken over wat wel en wat niet gebruikelijk is. Daarnaast bieden ze kinderen een alternatief bij ongepast gedrag.

2. De ontwikkeling van sociale competenties stimuleren

Kinderen worden geleerd om te gaan met zichzelf en met elkaar, waarbij ze wordt verteld dat er altijd sprake moet zijn van wederzijdse toestemming, dat alles wat ze doen vrijwillig moet zijn en op basis van gelijkwaardigheid. Onze pedagogisch medewerkers beoordelen of bepaald gedrag past bij de leeftijd van het kind.

3. De ontwikkeling van de persoonlijke competentie stimuleren

Onze pedagogisch medewerkers bieden ruimte voor de persoonlijke ontwikkeling van kinderen met betrekking tot het eigen lichaam en de daarbij behorende gevoelens. Jonge kinderen verkennen hun grenzen door bijv. borsten en billen van pedagogisch medewerkers aan te raken. Oudere kinderen vinden het interessant om vieze woorden te zeggen en nog later om schutting taal te gebruiken. Pedagogisch medewerkers benoemen waarom dat ze dit niet fijn vinden en geven aan hoe kinderen over seksualiteit kunnen praten.

4. Waarden en normen overdragen

Onze pedagogisch medewerkers dragen een positief beeld uit over seksualiteit, onder andere door het benoemen van de meest gangbare woorden van de geslachtsdelen. Ook leggen ze uit waarom het gebruik van schuttingtaal niet gepast is. Hiermee geven pedagogisch medewerkers te kennen dat praten over seksualiteit heel normaal is, als je dit maar met respect doet.

Hoe geven wij uitvoering aan deze visie?

Omgang met kinderen en seksualiteit. Wat doe je?

- Vragen waar kinderen mee komen gaan we niet uit de weg. Juist in een vertrouwde, veilige omgeving zoals de kinderopvang, zullen zij vragen stellen of willen vertellen wat hen bezighoudt.
- Voorbeelden hoe er met en door kinderen gecommuniceerd kan worden in relatie tot seksueel gedrag:
- Kinderen worden de meest gangbare woorden voor de geslachtsdelen geleerd. Anders kunnen ze niet – indien nodig – onder woorden brengen wat ze hebben meegemaakt.
- Kinderen worden geleerd dat er maar een paar mensen zijn die hen bloot mogen aanraken. En dat ze het moeten vertellen als iemand anders dat doet.
- Kinderen worden geleerd nee te zeggen en weg te gaan als iemand hen aanraakt op een manier die ze niet prettig vinden.
- Kinderen worden geholpen te onderscheiden wie ze wel en niet kunnen vertrouwen. Er wordt hierover met kinderen gepraat en er wordt geluisterd naar hun input.

Met kinderen worden de verschillen besproken tussen leuke en niet-leuke geheimen. Ze worden aangemoedigd om geheimen die slecht voelen, te delen met iemand die ze vertrouwen. Kinderen weten dat de pedagogisch medewerkers zelf altijd beschikbaar zijn om te praten en te luisteren.

Pedagogisch medewerkers geven zelf het goede voorbeeld: ze stellen eigen grenzen, respecteren die van anderen (ook die van kinderen) en reageren als iemand een grens overschrijdt.

Medewerkers maken gebruik van voor kinderen ontwikkelde boekjes of spelletjes om onderwerpen rond seksualiteit bespreekbaar te maken.

Omgaan met seksuele omgeving. Wat zie je?

- We willen kinderen een positief beeld over seksualiteit laten ontwikkelen we doen dit door onder andere:
- Het vanzelfsprekend vinden dat kinderen spel uitvoeren waarbij seksuele ontwikkeling een rol speelt, kinderen worden daarbij begeleid.
- Stimuleren dat kinderen met vragen/problemen de hulp van volwassene inroepen.
- Kinderen leren zichzelf en anderen te respecteren met oog voor de eigen grenzen en die van anderen.
- De omgeving is zo ingericht dat er een goede balans is tussen privacy en toezicht door een volwassene.
- Zorgen voor spelmateriaal zoals doktersspullen, puzzels, verkleedkleding.
- Zorgen voor boeken en prentenboeken over het menselijk lichaam op het niveau van het kind.
- Aandacht geven aan lichamelijkeheid door met kinderen te stoeien, dansen, knuffelen.
- Respect te hebben voor de verschillende tussen jongens en meisjes en dat ook uit te dragen.

Hoe in de praktijk om te gaan met seksualiteit in de kinderopvang?

Lichamelijk contact met kinderen is belangrijk. Dit is één van de belangrijkste voorwaarden voor hun emotionele veiligheid. Hier maken we onderscheid in kinderen in de KDO en de BSO leeftijd.

0-4 jaar

Er wordt ingespeeld op de seksuele ontwikkeling door kinderen positieve aandacht te geven dmv een aai over de bol of het kind op schoot te nemen. Kinderen vanaf 2 jaar kun je vertellen dat ze wel aan hun geslachtsdeel mogen zitten als ze op de wc zitten of op bed liggen, maar niet als je aan tafel zit. Rond de 2,5-3 jaar begint de vieze woorden fase. Medewerkers kunnen afspraken maken met de kinderen door de kinderen elke dag vijf minuten vieze woorden te laten zeggen.

Wanneer kinderen pedagogisch medewerkers aanraken op plaatsen als billen, borsten of geslachtsdelen zullen we dit niet direct afkeuren, mits het om een achteloze handeling gaat. Kleine kinderen zijn zich hier niet van bewust terwijl je kinderen vanaf 3 jaar uit kan leggen dat dit niet hoeft. Afleiden is dan een goede optie. Bij doktertje spelen, wordt afgesproken dat ze dat alleen doen als beide kinderen dat willen en als ze elkaar geen pijn doen.

4-12 jaar

Wanneer BSO kinderen de pedagogisch medewerkers aanraken op plaatsen als billen, borsten of geslachtsdelen gaan de pedagogisch medewerkers met hen in gesprek om aan te geven dat dit gedrag niet gepast is. Zij geven de kinderen, waar nodig, uitleg met betrekking tot de omgangsnormen en grenzen van seksualiteit. Zij geven echter geen seksuele voorlichting. Dit vindt 'de eerste stap' een taak van de ouders en de scholen. Wanneer er vragen zijn van kinderen proberen de pedagogisch medewerkers deze zo goed mogelijk te beantwoorden, passend bij de leeftijd en de vraag van het kind:

4-6 jarigen zijn vaak geïnteresseerd in van alles over de voortplanting, bijvoorbeeld hoe een baby in de buik komt.

6-10 jarigen gebruiken vaker seksueel getinte woorden waarvan ze de betekenis niet helemaal weten. Dit kan aanleiding zijn voor een groepsgesprek.

10-12 jarigen gebruiken de seksueel getinte woorden steeds meer als schuttingtaal. Vaak om stoer te doen of om erbij te horen. De medewerkers begeleiden het verwoorden van gevoelens en het accepteren van grenzen in de omgang met elkaar.

Vragen van kinderen worden niet beladen gemaakt maar er wordt op een eerlijke manier antwoord gegeven. Stelt een kind vaker deze vragen dan is het een taak van de pedagogisch medewerkers om dit door te spelen naar de ouders zodat zij actie kunnen ondernemen door zelf met de kinderen om de tafel te gaan zitten.

De mentor dient als vertrouwenspersoon voor kinderen. Aan de hand van de ernst van wat het kind vertelt, beslist de pedagogisch medewerker of zij dit moet delen met de ouders/verzorgers. Pedagogisch medewerkers zijn duidelijk tegen kinderen over wat ze wel of niet met de ouders/verzorgers zullen bespreken. In het geval dat het gaat om ingewikkelde vragen of mogelijk geheimen over seksualiteit stimuleren zij de kinderen om, eventueel samen met de medewerker, het zelf aan ouders te vertellen. Gaat het om eenvoudige dingen dan blijft het een gesprek tussen medewerker en kind.